

Inleiding op deze planning

Er zijn meerdere jaarplanningen beschikbaar. De verschillende planningen houden rekening met:

- Zijn de schrijfvoorwaarden wel of niet aanwezig bij de meeste kinderen in de groep
- Wordt de handschriftmethode en de leesmethode aan elkaar gekoppeld

Bij veel kinderen loopt de leesontwikkeling (ver) voor op de handschriftontwikkeling, waardoor een koppeling vrijwel altijd ten koste gaat van een goede handschriftontwikkeling. Onze visie is deze koppeling alleen te maken als de schrijfvoorwaarden bij het begin van groep 3 aanwezig zijn bij de meeste kinderen.

Voor welke kinderen is deze jaarplanning bedoeld?

Deze jaarplanning is geschikt voor een groep 3 waarbij:

- de schrijfvoorwaarden, motorisch, cognitief en soc.-emotioneel **grotendeels aanwezig** zijn
- de **motorische opbouw van het handschrift is leidend** (dus geen koppeling aan de leesmethode)

Voor veel kinderen in Nederland gaat deze planning te snel en adviseren we een langzamere opbouw: zie **Jaarplanning HH groep 3 - langzamere opbouw**.

Waar vind ik de filmpjes van alle schrijflessen?

Deze vind je achter het 'Abonnement Handiger handschrift'. Als je naar een schrijffilmpje toe wilt:

- [VERBODEN SCHRIFT \(VS\) klik hier](#)
- [HALFVERBODEN BLOKSCHRIFT \(HVB\) klik hier](#)

Tip: is de methode nieuw voor jou, bekijk dan eerst de Leerkrachtinstructiefilmpjes.

Waar vind ik de filmpjes van de W-up De Schrijfladder groep 3 & 4?

Als je een abonnement op De Schrijfladder groep 3 & 4 hebt, vind je de filmpjes van W-up De Schrijfladder via een link naar de betreffende playlist 'Bewegingstussendoortjes'.

Hoe lang duurt dit geplande programma?

- Bij 4 lessen in de week = 35 tot 40 lesweken
- Bij 5 lessen in de week = 30 tot 33 lesweken

Wat doe je eventueel NA dit programma?

Herhaling en Verdieping met downloads van werkbladen van de website.

Benodigde materialen

- Abonnement Handiger handschrift
- 6x A-5 schriften: Schrijven begint zo! + Schrift 1 t/m 5
- 3x A-4 schriften: Vormen en cijfers, Alfabet, Zinnen
- Voor elk kind een HB-potlood + een etuitje met 5 kleurpotloden
- Alfabet poster

Facultatief:

- Abonnement De Schrijfladder groep 3 & 4
- Tafelkaartjes

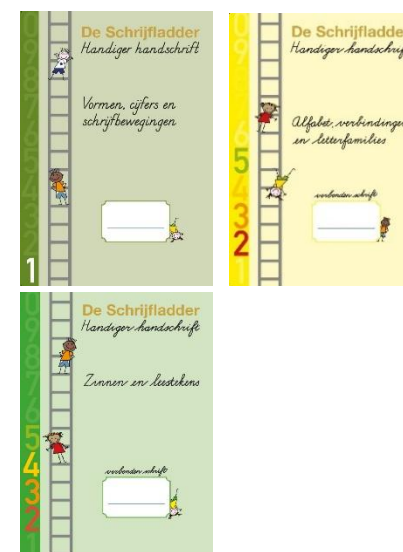
Verbonden schrift

A-5 schriften

Schrijven begint zo! + Schrift 1 t/m 5

A-4 schriften

Halfverbonden blokschrift

A-5 schriften

Schrijven begint zo! + Schrift 1 t/m 5

A-4 schriften

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift GROEP 3					
LES	Vormen en cijfers	A-4 Schrift Vormen & cijfers	A-5 schrift 1	Schrijfpatronen	A-4 schrift Schrijfpatronen
1	Leerling instructie proefje 1 & 2			Schrijfpatronen Werkblad 1 en 1b	blz. 3
2	Leerling instructie proefje 3a & 3b			Schrijfpatronen Werkblad 2 en 2b	blz. 4
3	Leerling instructie proefje 4 & 5 & 6			Schrijfpatronen Werkblad 3 en 3b	blz. 5
4	Vormen cirkel en vierkant	blz. 2, 3 en 4		Schrijfpatronen Werkblad 4 en 4b	blz. 6
5	Vormen cirkel en vierkant		blz. 2 t/m 5	Schrijfpatronen Werkblad 5a, b en c	blz. 7
6	Vormen driehoek en rechthoek	blz. 5 t/m 7		Schrijfpatronen Werkblad 6 en 6b	blz. 8
7	Vormen driehoek en rechthoek		blz. 6 en 7	Schrijfpatronen Werkblad 7 en 7b	blz. 9
8	Cijfer 0	blz. 8		Schrijfpatronen Werkblad 8 en 8b	blz. 10
9	Cijfer 1	blz. 9		Schrijfpatronen Werkblad 9 en 9b	blz. 11
10	Cijfer 1		blz. 8 en 9	Schrijfpatronen Werkblad 10 en 10b	blz. 12
11	Cijfer 2	blz. 10		Schrijfpatronen Werkblad 11 en 11b	blz. 13
12	Cijfer 2		blz. 10 en 11	Schrijfpatronen Werkblad 12 en 12b	blz. 14
13	Cijfer 3	blz. 11		Schrijfpatronen Werkblad 13 en 13b	blz. 15
14	Cijfer 3		blz. 12 en 13	Schrijfpatronen Werkblad 14 en 14b	blz. 16
15	Cijfer 4	blz. 12		Schrijfpatronen Werkblad 15 en 15b	blz. 17
16	Cijfer 4		blz. 14 en 15	Schrijfpatronen Werkblad 16 en 16b	blz. 18
17	Cijfer 5	blz. 13		Schrijfpatronen Werkblad 17 en 17b	blz. 19
18	Cijfer 5		blz. 16 en 17	Schrijfpatronen Werkblad 18 en 18b	blz. 20
19	Cijfer 6	blz. 14		Schrijfpatronen Werkblad 19 en 19b	blz. 21
20	Cijfer 6		blz. 18 en 19	Schrijfpatronen Werkblad 20 en 20b	blz. 22
21	Cijfer 7 en 8	blz. 15 en 16			
22	Cijfer 7 en 8		blz. 20 t/m 23		
23	Cijfer 9 en 10	blz. 17 en 18			
24	Cijfer 9 en 10		blz. 24 t/m 27		
25	Tekens +, -, en =	blz. 19 t/m 21			
26	Tekens /, =, +, 0		blz. 28 t/m 32		
27	LVS - om te bewaren		blz. 33 en 34		

FACULTATIEF	
W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4	
Handengym 1	
Voetengym – Met de trein	
Potlodencircus 1	
Commando Pinkelen 1	
Rustgevend – Spannen/ontspan	
Handengym 1	
Voetengym – Met de trein	
Potlodencircus 1	
Commando Pinkelen 1	Handengym circuit 1
Rustgevend – Spannen/ontspan	
Kruislopen 1	
Zwemmen	
Handengym 2	
Voetengym – Snel & traag	
Potlodencircus 2	
Kruislopen 1	
Zwemmen	Handengym circuit 2
Handengym 2	
Voetengym – Snel & traag	
Potlodencircus 2	
Commando Pinkelen 2	
Rustgevend – Ontspannen ogen	
Kruislopen 2	

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 Schrift Alfabet
28	Letter e		blz. 2 en 3
29	Letter e		blz. 6 en 7
30	Letter i		blz. 4
31	Letter i		blz. 10 en 11
32	Letter l		blz. 5
33	Letter l		blz. 14 en 15
34	Letter n		blz. 6
35	Letter n		blz. 18 en 19
36	Letter m		blz. 7
37	Letter m		blz. 22 en 23
38	Letter u		blz. 8
39	Letter u		blz. 26 en 27
40	Letter v		blz. 9
41	Letter v		blz. 30 en 31
42	Alles door elkaar		blz. 32
43	LVS – Om te bewaren		blz. 33 en 34

LES	<u>Zinnen VS</u>	<u>Zinnen HVB</u>	A-4 Schrift Zinnen
44	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 3
45	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 4
46	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 5
47	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 6
48	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 7

FACULTATIEF			
<u>Vormen en cijfers anders</u>	A-4 schrift Vormen & cijfers	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Fietsen	
Cijfers 1 t/m 10	blz. 22 en 23	Handengym 3	
			Handengym circuit 3
Schrijfbewegingen	blz. 24 en 25	Commando Pinkelen 2	
		Rustgevend – Ontspan ogen	
Schrijfbewegingen	blz. 26	Kruislopen 2	
		Fietsen	
Schrijfbewegingen	blz. 27	Handengym 3	
Vormen in hokjes	blz. 28	Voetengym – Dierentuin	
		Potlodencircus 3	
Cijfers in hokjes	blz. 29	Commando Pinkelen 3	
		Rustgevend – Rek en strek	Handengym circuit 4
Cijfers in hokjes	blz. 30	Kruislopen 3	
Cijfers met tweekleurenpotlood	blz. 31		
		Voetengym – Dierentuin	

<u>Vormen en cijfers anders</u>	A-4 schrift Vormen & cijfers	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
Cijfers met tweekleurenpotlood	blz. 32	Potlodencircus 3	
Boter, kaas en eieren met cijfers	blz. 33	Commando Pinkelen 3	
Boter, kaas en eieren met cijfers	blz. 34	Rustgevend – Rek en strek	
		Kruislopen 3	

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 Schrift Alfabet
49	Letter w		blz. 10
50	Letter w		blz. 6 en 7
51	Letter s		blz. 11
52	Letter s		blz. 10 en 11
53	Letter o		blz. 12
54	Letter o		blz. 14 en 15
55	Letter c		blz. 13
56	Letter c		blz. 18 en 19
57	Letter a		blz. 14
58	Letter a		blz. 22 en 23
59	Letter d		blz. 15
60	Letter d		blz. 24 en 25
61	Letter j		blz. 16
62	Letter j		blz. 28 en 29
63	Alles door elkaar		blz. 30 en 31
64	LVS – Om te bewaren		blz. 32
			blz. 33 en 34

LES	<u>Zinnen VS</u>	<u>Zinnen HVB</u>	A-4 Schrift Zinnen
65	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 8
66	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 9
67	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 10
68	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 11
69	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 12
70	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 13
71	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 14
72	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 15

FACULTATIEF			
<u>Verbindingen/Letterparen VS</u>	<u>Verbindingen/Letterparen HVB</u>	A-4 schrift Alfabet	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>
			Til op
			Handengym 4
			Handengym circuit 5
			Voetengym – Variaties
			Potlodencircus 4
			Commando Pinkelen 4
			Til op
			Handengym 4
			Voetengym – Variaties
			Potlodencircus 4
			Commando Pinkelen 4
			Handengym circuit 6
			Rustgevend – Zelfmassage
			Kruislopen 4
			Handengym – met stiften
			Gek tellen
Verbindingen / Letterparen oo & uu		blz. 30	
Verbindingen / Letterparen aa & ee		blz. 29	
Verbindingen / Letterparen au & ei		blz. 31	
Verbindingen / Letterparen eu & ie		blz. 32	
Verbindingen / Letterparen oe & ou		blz. 33	

<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>			
			Handengym 1
			Rustgevend – Zelfmassage
			Kruislopen 4
			Handengym – met stiften
			Gek tellen
			Handengym circuit 7
			Handengym 1

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift				
LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 Schrift Alfabet	A-5 schrift 4
73	Letter g		blz. 17	blz. 2 t/m 5
74	Letter g			blz. 6 en 7
75	Letter ij		blz. 18	blz. 8 en 9
76	Letter ij			blz. 10 en 11
77	Letter p		blz. 19	blz. 12 en 13
78	Letter p			blz. 14 en 15
79	Letter t		blz. 20	blz. 16 en 17
80	Letter t			blz. 18 en 19
81	Letter h		blz. 21	blz. 20 en 21
82	Letter h			blz. 22 en 23
83	Letter b		blz. 22	blz. 24 en 25
84	Letter b			blz. 26 en 27
85	Letter f		blz. 23	blz. 28 en 29
86	Letter f			blz. 30 en 31
87	Alles door elkaar			blz. 32
88	LVS – Om te bewaren			blz. 33 en 34

LES	<u>Zinnen VS</u>	<u>Zinnen HVB</u>	A-4 Schrift Zinnen	
89	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 16	
90	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 17	
91	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 18	
92	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 19	
93	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 20	
94	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 21	
95	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 22	
96	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 23	

FACULTATIEF				
			<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
			Omgekeerd	
			Voetengym – Met de trein	
			Vliegende vinger	
			Handengym 2	
			Klimmen	
			Omgekeerd	
			Voetengym – Met de trein	Handengym circuit 8
			Vliegende vinger	
			Handengym 2	
			Klimmen	
			Voetengym – Dierentuin	
			Duimen pakken	
			Handengym 3	
			Mixer	

			<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
			Voetengym – Variaties	
				Handengym circuit 9
			Voetengym – Dierentuin	
			Duimen pakken	
			Handengym 3	
			Mixer	
			Voetengym – Variaties	

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	<u>Letters VS</u> <u>Letters HVB</u>	A-4 Schrift Alfabet	A-5 schrift 5
97	Letter k	blz. 24	blz. 2 t/m 5
98	Letter k		blz. 6 en 7
99	Letter r	blz. 25	blz. 8 en 9
100	Letter r		blz. 10 en 11
101	Letter z	blz. 26	blz. 12 en 13
102	Letter z		blz. 14 en 15
103	Letter q	blz. 27	blz. 16 en 17
104	Letter q		blz. 18 en 19
105	Letter x	blz. 28	blz. 20 en 21
106	Letter x		blz. 22 en 23
107	Woordjes en zinnen		blz. 24 en 25
108	Woordjes en zinnen		blz. 26 en 27
109	Woordjes en zinnen		blz. 28 en 29
110	Woordjes en zinnen		blz. 30 en 31
111	Alles door elkaar		blz. 32
112	LVS – Om te bewaren		blz. 33 en 34

LES	<u>Zinnen VS</u> <u>Zinnen HVB</u>	A-4 Schrift Zinnen	
113	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 24	
114	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 25	
115	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 26	
116	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 27	
117	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 28	
118	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 29	
119	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 30	
120	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 31	

FACULTATIEF			
<u>Verbindingen/Letterparen VS</u> <u>Verbindingen/Letterparen HVB</u>	A-4 schrift Alfabet	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Omgekeerd	
		Handengym 4	
		Waaier snel	
Verbindingen / Letterparen ng & nk	blz. 36	Pols los	Handengym circuit 10
		Bal je vuist	
Verbindingen / Letterparen ui & br	blz. 34		
		Omgekeerd	
Verbindingen / Letterparen ch & gr	blz. 35	Handengym 4	
		Waaier snel	
Verbindingen / Letterparen sch & vr	blz. 37	Pols los	
		Bal je vuist	
		Handengym 1	
		Voetengym – Met de trein	Handengym circuit 2
		Potloden circus 1	
		Commando Pinkelen 1	

<u>Letterfamilies VS</u> <u>Letterfamilies HVB</u>	A-4 schrift Alfabet	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Rustgevend – Span/ontspan	
Letterfamilie 1	blz. 38		
		Handengym 1	
Letterfamilie 2	blz. 39	Voetengym – Met de trein	
		Potloden circus 1	
Letterfamilie 3	blz. 40	Commando Pinkelen 1	
		Rustgevend – Span/ontspan	
Letterfamilie 4	blz. 41		Handengym circuit 3

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	<u>Zinnen VS</u> <u>Zinnen HVB</u>	A-4 Schrift Zinnen	
121	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 32	
122	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 33	
123	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 34	
124	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 35	

LES	<u>Zinnen VS</u> <u>Zinnen HVB</u>	A-4 Schrift Zinnen	
125	Leestekens ! ? @ €	blz. 36	
126	Leestekens ! ? @ €	blz. 37	
127	Leestekens ! ? @ €	blz. 38	
128	Zinnen met leestekens	blz. 39	
129	Zinnen met leestekens	blz. 40	
130	Zinnen met leestekens	blz. 41	
131	Zinnen met leestekens	blz. 42	

FACULTATIEF			
<u>Letterfamilies VS</u> <u>Letterfamilies HVB</u>	A-4 schrift Alfabet	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Kruislopen 1	
Letterfamilie 5	blz. 42	Zwemmen	
		Handengym 2	
		Voetengym – Snel & traag	

		<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Potloden circus 2	
		Kruislopen 1	
		Zwemmen	
		Handengym 2	Handengym circuit 4
		Voetengym – Snel & traag	
		Potloden circus 2	